

Egeltje onder de oude boom

Aangrijpend prentenboek over ziekte en verlies

Het verlies van je kind uitleggen aan een naaste is bijna niet te doen. Laat staan dat je aan een ander kind moet proberen te vertellen hoe het komt dat een broertje of zusje is overleden. Christianne van Dooijewaard had, toen het haar overkwam, graag een boekje als ruggensteun gehad. Ruim vijftien jaar na het overlijden van haar dochter besloot zij het zelf te maken.

Steffie Padmos en Christianne van Dooijewaard tijdens de boekpresentatie



'Ik wilde het verlies van mijn kind omzetten in iets moois'

Bijna niemand die "Egeltje" - zoals het boekje wordt afgekort - in handen krijgt, houdt het droog. Het prentenboek met prachtige tekeningen van Steffie Padmos verhaalt over een gewoon egeltje dat al snel na de geboorte ziek blijkt te zijn. Het blijde lieve egeltje geniet van al het prachtigs om zich heen, terwijl de ouders zich zorgen maken. Langzamerhand gaat het steeds slechter met egeltje en gaat hij dood, liggend in de armen van zijn papa en mama. 'Steffie heeft prachtig weergegeven hoe het was', zegt Christianne. 'Die tekening, waarop egeltje bij zijn ouders in bed ligt als hij sterft, zo was het bij ons ook. Het mooie is dat Steffie dat niet wist, maar dat ze uit onze gesprekken de sfeer heeft gehaald.' Het verhaal grenst dicht aan de werkelijkheid. Christianne's dochter Elfie wordt ge-



Het egeltje onder de oude boom.

Door Christianne van Dooijewaard, met full colour illustraties van Steffie Padmos. Prijs: € 14,90. Amsterdam, BV Uitgeverij SWP 2013. ISBN: 9789085606567. Deze uitgave kwam tot stand met steun van het Johanna Kinderfonds en de Corneliastichting. Het boek is onder andere te koop via de webwinkel op www.spierziekten.nl.

boren in de winter van 1995. In het voorjaar blijkt het niet zo goed met haar te gaan, maar de bezorgdheid van de mensen om haar heen lijkt haar niet te raken. Ze houdt van de zonnestralen die door de boombladeren op haar gezichtje gevallen en ze is blij. In de zomer gaat het slechter met haar en tenslotte sterft ze, negen maanden oud, in september 1996.

Eerlijk

Christianne's oudste dochter, Gabrielle, heeft deze periode op vierjarige leeftijd

intens meebeleefd. 'Als zoiets je overkomt, kun je alleen maar zo eerlijk mogelijk zijn tegen een kleuter. Zij zag en hoorde alles. Als we iets voor haar verzwegen hadden, zou ze daar last van hebben gehad. Een keer gaf ze ons de schuld van het overlijden, want ze wist niet dat wij tijdens haar schooltijden met Elfie naar het ziekenhuis gingen. Ze dacht dat we dat niet hadden gedaan en dat Elfie daarom dood was gegaan.'

De band tussen de twee meisjes was groot. Hoe ziek Elfie ook was, ze lachte altijd tegen Gabrielle. 'In die tijd zocht ik naar een boekje wat goed kon weergeven wat er gebeurde met Elfie, maar ik vond niets wat paste. Max Velthuis heeft het prachtige *Kikker en het vogeltje* gemaakt, maar dat gaat voornamelijk over dood zijn en niet over het proces dat eraan vooraf gaat.'

Het gezin worstelde zich door de pijn van het verlies. Gabrielle was aanvankelijk erg lief. In haar puberteit kreeg ze het er pas erg moeilijk mee. Nu zegt ze: 'Het verlies van mijn zusje Elfie was zo intens. Ik kan het me nog levendig herinneren. Alsof ik acht was in plaats van vier.'

Van pas

Christianne weet niet of het Gabrielle beter was vergaan als ze een boekje had gehad aan de hand waarvan ze haar dochter het sterfproces van Elfie beter had kunnen uitleggen. Maar het staat voor haar als een paal boven water dat zo'n boekje vaak van pas was gekomen. Ze heeft lang met

Open zijn over verdriet kan helpen

Sander Muntz, maatschappelijk werker LUMC: 'Rouw is iets persoonlijks. Als mensen met een ernstige ziekte van een naaste, een kind, te maken krijgen, is dat erg zwaar. Uit onderzoek en ervaring blijkt dat ouders natuurlijk hun kinderen willen beschermen, maar open zijn over verdriet helpt uiteindelijk meer. Kinderen kunnen meer aan dan wij als volwassenen denken. Geheimen zijn voor kinderen veel erger. Kinderen horen veel en hebben een grote fantasie. In hun fantasie maken zij het bijna altijd veel erger dan de werkelijkheid is. Zo'n boekje als *Egeltje* is heel goed te gebruiken. Je kunt het onderwerp "ziek en dood" gemakkelijker bespreekbaar maken. Volwassenen kunnen zich moeilijk verplaatsen in de belevingswereld

van een kind. We willen graag dat een kind het verdriet uit, maar bij een kind verloopt die uiting anders: het ene moment is het intens verdrietig en even later speelt het vrolijk. Het is belangrijk om te monitoren dat een kind niets achterhoudt, maar dat is voor ouders lastig. Wij adviseren wel om een vertrouwenspersoon, zoals een tante, buurman of goede vriendin, in te schakelen. Als er zo'n groot verdriet in een gezin is, dan kunnen de andere kinderen in een loyaliteitsconflict komen. Ze willen bijvoorbeeld niet verdrietig zijn om hun ouders niet nog meer te belasten. Of ze willen juist aandacht, omdat die aandacht lange tijd naar het broertje of zusje is gegaan. Wat je ook doet: de pijn van het verlies blijft. Die kan niemand wegnemen.

het idee gespeeld om zelf iets uit te brengen. Allerlei probeersels heeft ze gemaakt die vaak “te heftig” of “te veelomvattend” waren.

‘Ik werk in het onderwijs en heb kortgeleden meegemaakt dat een collega jong overleed. Dat ging heel plotseling. Hierdoor kreeg ik het laatste zetje om het plan voor het boek niet langer uit te stellen. En toen is het snel gegaan. Ik wist ineens dat het karaktertje een egeltje moest zijn, want dan kon het een engeltje worden..’

Herbeleving

Ze kwam op het idee van de boom, omdat ze met Elfie ook vaak in het Vondelpark was, waar het meisje lag te genieten van de zonnestralen. Het eerste en laatste deel van het verhaaltje schreef ze redelijk snel.

‘Het middendeel, over de achteruitgang van egeltje, was zwaar om te schrijven. Ik beleefde het hele proces weer en dat greep me aan. Maar de wil om het verlies van mijn kind om te zetten in iets moois, heeft me geïnspireerd. Nu heb ik zin gegeven aan haar dood. Ze heeft op een boel mensen in mijn omgeving grote indruk achtergelaten. Ik hoop dat veel mensen iets aan het verhaal hebben. Bij het overlijden van een kind, maar ook bij het ziekteproces en heengaan van een opa of oma, ouder van een vriendin, of een tante. Kinderen maken door Egeltje kennis met ziekte en achteruitgang, terwijl ze zien dat iemand toch nog erg kan genieten. Dat wil ik graag overbrengen, namens ons allemaal.’

Door Rietje Krijnen



‘Kinderen maken door Egeltje kennis met ziekte en achteruitgang, terwijl ze zien dat iemand toch nog erg kan genieten.’

Heel veel informatie over het begeleiden van kinderen die een dierbare hebben verloren is te vinden op de website “Ouders van jonge helden”: http://www.oudersvanjongehelden.nl/overlijden_van_een_dierbare

Praktische gids voor rouwende kinderen

Bij Scrivo Media is de ‘Gids over rouwende kids’ verschenen. Hierin zijn tachtig tips opgenomen bedoeld voor ouders, leerkrachten, uitvaartverzorgers en alle anderen die in hun omgeving met rouw te maken hebben.

De gids is geschreven en samengesteld door rouwtherapeut Leoniek van der Maarel. Zij begeleidt kinderen, jongeren en volwassenen rondom verlies.

Eerder bracht ze al een rouwkalender uit en tevens maakt zij filmportretten van jonge mensen die weten dat zij doodgaan en jonge kinderen moeten achterlaten.

De gids over rouwende kids.
Scrivo Media 2013.
Prijs: € 8,95 euro.
ISBN – 978-94-91687-01-3



Deadlines Contact 2013

Juni 16 april
September 23 juli
December 15 oktober

